

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1923 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om pension eller understöd åt vissa änkor efter distriktsveterinärer m. m.

I särskilda inom riksdagen väckta, till bankoutskottet hänvisade motioner hava förslag framställts om beredande av pension eller understöd åt änkor efter tre avlidna distriktsveterinärer samt åt efterlevande barn till en av nämnda veterinärer.

Sålunda har i en inom första kammaren av herr *Heyman* väckt motion nr 109 hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att distriktsveterinären *F. T. Tideströms änka Amanda Tideström antingen* må mot erläggande av vederbörlig engångsavgift till statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. från och med den 1 januari 1923 erhålla pension från anstalten, såsom om mannen vid sin död varit delägare i densamma, eller från samma tid medgivas en pension av om möjligt samma belopp, att utgå från allmänna indragningsstaten».

*Ang. pension
åt distrikts-
veterinären
F. T. Tide-
ströms änka.*

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Borggren* väckt motion nr 72 hemställts, »att riksdagen måtte bevilja distriktsveterinären *Nils Erikssons änka Gertrud Eriksson*, och makarnas minderåriga barn ett årligt understöd, änkan ett årligt understöd av 600 kronor samt vart och ett av barnen 100 kronor om året, tills barnen fyllt 18 år, och torde anslaget utgå från allmänna indragningsstaten».

*Ang. under-
stöd åt
distrikts-
veterinären
N. Erikssons
änka och barn.*

Slutligen har i en inom andra kammaren av herr *Österström* väckt motion nr 142 hemställts, »att riksdagen måtte bevilja distriktsveterinären *K. A. V. Edvalls änka Johanna Kristina Edvall, född Lodin*, för hennes återstående livstid ett årligt understöd med belopp, som vederbörande utskott kan finna skäligt».

*Ang. under-
stöd åt
distrikts-
veterinären
K. A. V.
Edvalls änka.*

Av motionerna inhämtas, bland annat, att ifrågavarande veterinärer avlidit, Tideström den 15 september 1918, Eriksson den 8 juli 1915 och Edvall den 9 januari 1909.

Beträffande motionärernas framställningar i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna.

I förevarande ärenden har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av statskontoret; och har nämnda ämbetsverk över motionerna införskaffat yttrande av medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har, med överlämnande av utdrag ur styrelsens veterinärmatrikel rörande ifrågavarande befattningshavare, tillstyrkt bifall till motionerna såsom varande synnerligen behjärtansvärda.

Statskontoret.

Statskontoret har i sitt utlåtande anfört följande:

»Motionerna nr I: 109, II: 72 och II: 142 avse beredande av pensioner åt änkorna efter tre distriktsveterinärer. I den förstnämnda motionen har såsom stöd åberopats den omständigheten, att riksdagen förut medgivit pensioner från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt änkor efter distriktsveterinärer, som avlidit under det år, då riksdagen fattade beslut om inrättande av sagda anstalt. Statskontoret vill emellertid erinra, att 1921 års riksdag i samband med meddelande av beslut i en av dessa pensionsfrågor (skr. nr 251) ansett sig böra särskilt erinra, att, med hänsyn till föreliggande omständigheter och då enligt tillgängliga uppgifter ytterligare endast två likartade fall förefunnos, ett bifall till det framlagda förslaget om beviljande av pension icke torde vara ägnat att medföra några nämnvärda konsekvenser. Beträffande nu förevarande motioner får statskontoret, med åberopande av vad statskontoret anfört i underdånigt utlåtande den 8 mars 1920 i fråga om pension åt distriktsveterinären A. Dahlqvists änka och barn (bankoutskottets utlåtande nr 48/21 s. 3) och med framhållande, att ett beviljande i enlighet med motionerna av pensioner åt änkorna efter dessa långt före pensionsanstaltens grundande avlidna distriktsveterinärer helt säkert skulle medföra omfattande konsekvenser, hemställa att ifrågavarande motioner icke måtte bifallas.»

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen tidigare, åren 1921 och 1922, i tre fall medgivit, att änkor efter distriktsveterinärer, vilka avlidit under år 1919 eller samma år, som frågan om dessa befattningshavares pensionsförhållanden genom upprättandet av statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. erhöll sin lösning, finge mot erläggande av vederbörlig engångsavgift till sagda anstalt erhålla pension från anstalten, såsom om männen vunnit delaktighet i densamma med ingången av år 1920, från vilken tidpunkt anstalten trädde i verksamhet. I sitt utlåtande rörande det första av nämnda fall (1921, nr 48) anförde bankoutskottet,

med anledning av väckt förslag om tilldelande av pension å allmänna indragningsstaten, att utskottet, vid det förhållande att mannen icke varit i statens tjänst anställd, ansåge det icke böra ifrågakomma att bevilja sådan pension. Utskottet fann sig i stället böra förorda ett av statskontoret tillstyrkt förslag, att änkan skulle beredas tillfälle att mot inbetalning av föreskriven avgift erhålla pension från pensionsanstalten; och uttalade utskottet i samband härmed, att utskottet ville särskilt erinra, att, med hänsyn till föreliggande omständigheter och då enligt tillgängliga uppgifter ytterligare endast två likartade fall syntes föreligga, ett bifall till detta förslag icke syntes vara ägnat att medföra några nämnda värda konsekvenser.

De nu gjorda framställningarna avse beredande av pension åt änkor efter distriktsveterinärer, vilka alla avlidit före år 1919, nämligen en under år 1918 och de båda andra respektive 1915 och 1909. Vid sådant förhållande måste det enligt utskottets mening ur principiell synpunkt väcka starka betänkligheter att i förevarande fall medgiva rätt till pension från pensionsanstalten; och med hänsyn till de konsekvenser, ett dylikt beslut otvivelaktigt vore ägnat att medföra särskilt med avseende å de grupper av befattningshavare, vilka senare än distriktsveterinärerna erhållit delaktighet i berörda anstalt, anser sig utskottet icke kunna förorda ett dylikt medgivande.

Vad angår det i motionerna II: 72 och II: 142 väckta och jämväl i motionen I: 109 alternativt framförda förslaget om beviljande av understöd å allmänna indragningsstaten vill utskottet framhålla att, såsom redan i ovannämnda utlåtande vid 1921 års riksdag berörts, bemälda befattningshavare icke varit i statens tjänst anställda, varför det icke synes böra ifrågakomma att med statsmedel pensionera deras änkor. Det torde enligt utskottets mening icke böra förbises att, därest sådan pensionering i förevarande fall medgives, staten framdeles icke lär kunna undandraga sig att pensionera änkor efter andra befattningshavare, vilka i förhållande till staten intaga ungefär samma ställning som distriktsveterinärerna, exempelvis extra provinsialläkare, extra polismän å landsbygden, befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl.

I enlighet med den uppfattning, utskottet här uttalat, torde understöd givetvis ej heller böra, såsom i motionen II: 71 föreslagits, beviljas åt distriktsveterinären Erikssons minderåriga barn.

På grund av vad sålunda anförts finner sig utskottet icke kunna tillstyrka någon åtgärd med anledning av föreliggande framställningar; och får utskottet alltså hemställa,

att förevarande motioner

a) I: 109;

b) II: 72; och

c) II: 142

icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 april 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson, Öhngren,**) *Walles,**) *Enhörning,**) *Vindahl, Johansson, Malmberg**) och *Berge*;

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Gustafsson* i Örebro,**) Borggren, Hamrin, Bäcklund, Winkler,**) *Lovén* och *Strindlund.**)

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.